

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก ในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

Analysis of Cost and Return on Green Mussel Farming using Stake Method in Sawi District, Chumphon Province

วรินพร กุสุรัตน์¹ และ อัจฉรวรรณ รัตนพันธ์²

Warinporn Pusurat & Atcharawan Rattanapan

1 นักศึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร 089-59394642 อีเมล warin_warin2536@hotmail.com

2 อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร 082-6325153

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร 2) วิเคราะห์ผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร 3) วิเคราะห์ความคุ้มค่าการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการฟาร์มหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าของกิจการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร จำนวน 30 คน โดยเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยมีความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.96 โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์ต้นทุนจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีต้นทุนเฉลี่ย/รอบการลงทุน จำนวน 28,040 บาท 2) การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่ามีผลตอบแทนเฉลี่ย/รอบการลงทุน จำนวน 92,512 บาท และ 3) ผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ย เท่ากับ 32.99% และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเฉลี่ย เท่ากับ 27.01% ตามลำดับ ของคุณภาพของหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในฟาร์ม

คำสำคัญ : การเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก การวิเคราะห์ต้นทุน การวิเคราะห์ผลตอบแทน ความคุ้มค่า

Abstract

The objectives of this study were to analyze 1) the cost of green mussel farming using stake method in Sawi District, Chumphon Province, 2) the return of green mussel farming using stake method in Sawi District, Chumphon Province, and 3) the value of green mussel farming using stake method in Sawi District, Chumphon Province. This study was a quantitative study in which data were collected from operators of green mussel farming using stake method in Sawi District, Chumphon Province. The sample included 30 green mussel farm owners using stake method in Sawi District, Chumphon Province,

which were selected by purposive sampling. The research instrument was a structured interview questionnaire with a reliability of 0.96. Data were analyzed by percentage and mean.

The research findings were as follows. 1) The analysis of the cost of green mussel farming using stake method in Sawi District, Chumphon Province showed that the average cost/investment cycle was 28,040 baht. 2) The analysis of the return of green mussel farming using stake method in Sawi District, Chumphon Province showed that the average return/investment cycle was 92,512 baht. 3) The analysis of the value of green mussel farming using stake method in Sawi District, Chumphon Province, showed that the average return on assets and investment was 32.99% and 27.01%, respectively, of the quality of green mussels in the farms.

Keywords : green mussel farming, analysis of cost, analysis of return, value

ความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงหอยทะเลมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่พื้นที่ของการเลี้ยงและปริมาณการผลิต หอยทะเลเป็นสัตว์ที่มีพฤติกรรมการกินอาหารแบบการกรอง จึงมีความได้เปรียบในการเลี้ยงเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์น้ำประเภทอื่นเนื่องจากไม่จำเป็นต้องให้อาหารเสริม การเจริญเติบโตของหอยทะเลจึงขึ้นอยู่กับปริมาณอาหารในธรรมชาติได้แก่ แพลงก์ตอนพืชและสารอินทรีย์แขวนลอยในน้ำเป็นหลัก ดังนั้นการคัดเลือกพื้นที่ในการทำฟาร์มเลี้ยงหอยจึงมักเป็นพื้นที่ใกล้ฝั่งที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงหอยทะเลในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 74,000 ตัน ในปี พ.ศ. 2531 เป็น 140,000 ตันในปี พ.ศ. 2543 และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 297,000 ตัน ในปี พ.ศ. 2550 กลุ่มหอยทะเลที่มีการเพาะเลี้ยงนั้น พบว่าหอยแมลงภู่ (*Perna viridis* Linnaeus, 1758) เป็นหนึ่งในหอยที่เกษตรกรนิยมทำการเพาะเลี้ยง เพราะเป็นที่นิยมบริโภคของคนไทย มีรสชาติดี มีคุณค่าทางอาหารสูง และราคาไม่แพงจนเกินไป (ไตรเทพ วิชัยโกวิทเทน, 2561)

หอยแมลงภู่เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีการเพาะเลี้ยงกันมาเป็นเวลานาน ดำรงชีพอยู่โดยการเกาะตามโขดหินและตามเสาไม้บริเวณชายฝั่งทะเล พบแพร่กระจายอยู่ตามชายฝั่งทะเลของประเทศต่างๆ เช่น ฟิลิปปินส์ จีน อินเดีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และไทย เป็นต้น โดยในประเทศไทยมีหอยแมลงภู่แพร่กระจายอยู่ทั่วไปในทุกจังหวัดชายฝั่งทะเล ทั้งด้านอ่าวไทยและอันดามัน เกษตรกรนิยมเลี้ยงหอยแมลงภู่เพราะเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย เจริญเติบโตเร็ว ประชาชนนิยมบริโภคกันอย่างแพร่หลาย เป็นธุรกิจที่ใช้ต้นทุนต่ำและใช้แรงงานจำนวนน้อย จึงพบการเลี้ยงหอยแมลงภู่อยู่มากบริเวณอ่าวไทย (กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2007) หอยแมลงภู่สามารถทำรายได้เข้าประเทศในแต่ละปีจำนวนมาก ประมาณ 400-700 ล้านบาท (กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2013) การเลี้ยงหอยแมลงภู่มีหลายประเภท โดยประเภทที่นิยมมากที่สุดคือประเภทแบบปักหลัก เนื่องจากทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงหอยสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ง่ายกว่าการเลี้ยงในธรรมชาติและสามารถป้องกันศัตรูของหอยแมลงภู่ในธรรมชาติได้ (Asokan, 2008) การเลี้ยงแบบปักหลักเหมาะสมสำหรับพื้นที่ดินลึกประมาณ 4-6 เมตรที่มีสภาพเป็นอ่าวทั่วไป สภาพดินเป็นโคลน และโคลนปนทราย (มะเสน, 2017) นอกจากปัจจัยทางด้านแหล่งที่อยู่แล้ว การเลี้ยงหอยแมลงภู่ต้องคำนึงถึงปัจจัยกายภาพด้วย (สิริชัย, 2009)

จังหวัดชุมพร เป็นอีกจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ที่มีการเลี้ยงหอยแมลงภู่กันอย่างแพร่หลายในหลายหมู่บ้านประมง ซึ่งในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ต้องมีการลงทุนหลายประการ ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีเลี้ยงแบบดั้งเดิม โดยใช้

หลักไม้ เช่น ไม้ไผ่ ปักลงในทะเลบริเวณชายฝั่งเพื่อเป็นวัสดุให้หอยแมลงภู่ที่เกิดตามธรรมชาติมาเกาะอาศัยและเจริญเติบโตจนได้ขนาดที่จับขายได้ การเลี้ยงแบบปักไม้ จะมีอายุการใช้งานประมาณ 1-2 ปี ซึ่งต้องเสียค่าไม้และค่าแรงงานในการปักไม้เป็นประจำทุกปี และการใช้ไม้ก็มีข้อเสียหลายด้าน อาทิ ไม้มีความเปราะบางทำให้หักก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือเสี่ยงต่อการโดนพายุพัดหักล้มทำให้ผลผลิตเสียหาย และยังส่งผลต่อการทำลายทัศนียภาพที่สวยงามทางทะเลและเป็นการกีดขวางทางเดินเรืออีกด้วย เนื่องจากไม้ที่มีขนาดสั้นเมื่อน้ำขึ้นเต็มที่จะทำให้มองไม่เห็นและก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ นอกจากนี้ในปัจจุบันไม้หลักที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแมลงภู่มีแนวโน้มเริ่มหายากและมีราคาแพงขึ้น

ดังนั้นจากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เพื่อให้เจ้าของฟาร์มสามารถลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้แก่เจ้าของฟาร์มเลี้ยงหอยแมลงภู่ ซึ่งจะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สาเหตุที่เลือกศึกษา เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เพราะอยากทราบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพรที่แท้จริง และอยากทราบถึงกำไร ขาดทุน และจุดคุ้มทุนในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
2. เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
3. เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าของฟาร์มที่เลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวិธีการดำเนินการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ อำเภอสวี จำนวน 30 ราย

ขอบเขตของตัวแปร การวิเคราะห์ต้นทุนการและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีดังนี้

ต้นทุนในการลงทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่

1. วัตถุดิบทางตรง
 - ต้นทุนค่าพันธุ์หอยแมลงภู่
 - ไม้ไผ่รวก
2. ค่าแรงงานทางตรง
 - ค่าแรงงาน
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต
 - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง
 - ค่าเสื่อมราคา

ผลตอบแทนในการเลี้ยงหอยแมลงภู่

1. รายได้จากการจำหน่ายหอยแมลงภู่ (บาท)
2. ผลตอบแทนทางการเงิน
 - มูลค่าปัจจุบันสุทธิ
 - ระยะเวลาคืนทุน
 - จุดคุ้มทุน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ เจ้าของฟาร์มที่มีการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ซึ่งผู้ศึกษาได้เข้าไปขอข้อมูลสถิติจำนวนการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร จากสำนักงานกรมประมงจังหวัดชุมพร จึงทราบว่าปี 2564 มีผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักจำนวน 207 ราย ใน 6 อำเภอ เป็นจำนวนเนื้อที่ 1,202.64 ไร่ (กรมประมง, 2564) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ อำเภอสวี จำนวน 30 ราย มาเป็นตัวแทนในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง(Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 ราย โดยมีเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักที่มีองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านการการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก 1 ปีขึ้นไป โดยขอคำแนะนำและรายชื่อจากสำนักงานเกษตรอำเภอ
2. และด้วยการค้นคว้าอิสระนี้เป็นการศึกษาระยะสั้น ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักแต่ละรายอย่างละเอียด ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ เวลาในการเดินทาง อยู่ภายใต้ข้อจำกัด จึงเลือกจากพื้นที่หลักที่ยังมีการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักอย่างหนาแน่น

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลักในพื้นที่อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชาวประมงผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อปี ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ จำนวน/ไร่

ตอนที่ 2 ต้นทุนและค่าใช้จ่ายจากการลงทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการลงทุน เป็นเงินที่ใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรกในการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก ประกอบด้วย ค่าเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทำประมง

ส่วนที่ 2 ต้นทุนในการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรง ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก

ตอนที่ 3 รายได้จากการลงทุนเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก ประกอบด้วย รายได้ประมาณการยอดขาย สินทรัพย์ ซึ่งจะบันทึกข้อมูลเป็นต่อรอบ ต่อปี เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลตอบแทนในการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก

ตอนที่ 4 แนวทางการลดต้นทุนในการเลี้ยงหอยแมลงภู่วัยวิธีปักหลัก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นต้น เพื่อวิเคราะห์ในประเด็น ดังนี้

1) สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอกชายฝั่งทะเล จังหวัดชุมพร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด พื้นที่การเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่นอกชายฝั่ง รายได้เฉลี่ยต่อปี ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ

2) การจัดการเลี้ยงหอยแมลงภู่นอกชายฝั่งด้วยวิธีปักหลักในจังหวัดชุมพร โดยการดำเนินงานของเกษตรกร เช่น วิธีการเลี้ยง จำนวนไม้ปักหลัก พื้นที่ในการเลี้ยง แหล่งลูกพันธุ์ ขนาดของลูกพันธุ์ ราคาพันธุ์หอยแมลงภู่นอกชายฝั่ง อัตราการปล่อยพันธุ์หอยแมลงภู่นอกชายฝั่ง ระยะเวลาการเลี้ยง ขนาดผลผลิตที่ได้รับ และอัตราการรอดตาย เป็นต้น

3) ต้นทุนและผลตอบแทนในการเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่นอกชายฝั่งด้วยวิธีปักหลักในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดชุมพร โดยวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนด้วยวิธีปักหลัก ตามวิธีของกรมประมง (2550)

3.5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสารแผ่นพับ ตำรา ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต หนังสือเอกสารของงานวิจัยประเภททางวิชาการ

3.5.3 การสัมภาษณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal /Structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมคำถามและข้อกำหนดไว้แน่นอนตายตัว โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ดังนี้

1) ทำการแจ้งความประสงค์กับกลุ่มตัวอย่างถึงหัวข้อและเนื้อหาที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รับทราบ เพื่อให้เกิดความสบายใจและสมัครใจในการให้ข้อมูล

2) ทำการแจ้งหัวข้อในการสัมภาษณ์ หรือแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รับทราบถึงขอบเขตข้อมูลและผู้สัมภาษณ์ต้องการรับทราบจากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้

3) เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ยินยอมที่จะให้สัมภาษณ์ตามข้อมูลที่แจ้งแล้ว จากนั้นจึงนัดวัน เวลา และสถานที่เพื่อทำการสัมภาษณ์

4) เมื่อถึงเวลานัดหมาย จึงทำการสัมภาษณ์โดยใช้เวลา 10-20 นาทีโดยประมาณและจดบันทึก เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิมาตรวจสอบความสมบูรณ์และตรวจสอบข้อมูลว่าถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่พร้อมทั้งจากนั้นนำไปลงรหัสตามที่กำหนดไว้

2. นำข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติ โดยทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทน กล่าวคือ เมื่อรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ครบถ้วนแล้ว จะถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้อัตราทางการเงิน 3 ตัว คือ 1. อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin (GPM) 2. อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on Assets, ROA) 3. อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return on investment, ROI) และอธิบายผลวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของกิจการเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำ เจ้าของกิจการผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำในพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 41-50 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 100,001 – 300,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพ มากกว่า 10 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 มีจำนวนไร่ 1-10 ไร่ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.34

จากการศึกษาพบว่าในพื้นที่ 1 ไร่ จะสามารถปักไม้ไผ่ได้ประมาณ 1,200 ลำ โดยจะมีราคาเฉลี่ยลำละ 10 บาท และมีอายุการใช้งาน 1 ปี จะมีค่าเสื่อมราคาของไม้ไผ่เท่ากับ 1,083.33 บาท/เดือนและมีค่าเสียโอกาสเท่ากับ 270.83 บาท/เดือน และในการดำเนินการผลิตหอยแมลงภู่น้ำจะมีการใช้รถยนต์โดยรถยนต์จะมีราคาเฉลี่ย 12,000 บาท/ลำ มีอายุการใช้งานเฉลี่ย 20 ปี จะมีค่าเสื่อมราคาของรถเท่ากับ 50 บาท/เดือน และมีค่าเสียโอกาสเท่ากับ 12.50 บาท/เดือน

ค่าใช้จ่ายที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำแนกตาม ค่าวัตถุดิบต่อผลตอบแทน พบว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำในเขตพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล จังหวัดชุมพร มีค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัตถุดิบ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 1,700 บาทต่อรอบ โดยที่ผู้ที่ใช้ต้นทุนอุปกรณ์สูงสุดอยู่ที่ 3,000 บาท และต่ำที่สุดอยู่ที่ 1,000 บาท

ค่าใช้จ่ายที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำแนกตาม ค่าแรงงานต่อผลตอบแทน พบว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำในเขตพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล จังหวัดชุมพร มีค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 675 บาทต่อรอบ โดยที่ผู้ที่ใช้ต้นทุนอุปกรณ์สูงสุดอยู่ที่ 1,500 บาท และต่ำที่สุดอยู่ที่ 1,000 บาท

ค่าใช้จ่ายที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำแนกตาม ค่าดำเนินการต่อผลตอบแทน พบว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำในเขตพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล จังหวัดชุมพร มีค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัตถุดิบ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 750 บาทต่อรอบ โดยที่ผู้ที่ใช้ต้นทุนอุปกรณ์สูงสุดอยู่ที่ 1,100 บาท และต่ำที่สุดอยู่ที่ 400 บาท

ชาวประมงผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำชายฝั่งทะเลในจังหวัดชุมพร เมื่อนำข้อมูลคาดการณ์รายได้ในปีปัจจุบันและรายได้ย้อนหลังต่อการประกอบการลงทุนที่ได้รวบรวมข้อมูลมาคำนวณแล้ว พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อรอบของเกษตรกรอยู่ที่ 94,167 บาท ต่อราย

อภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากในการเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำโดยใช้วิธีปักหลักมีข้อเสียอย่างมาก ประกอบด้วย ด้านต้นทุน ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องใช้ต้นทุนสูง ในการซื้อไม้ปักหลักมาใช้เป็นหลักให้หอยแมลงภู่น้ำเกาะเพื่อเจริญเติบโต รวมถึงการใช้ไม้ปักหลักที่เป็นของแข็ง ไม่พริ้วไหวตามน้ำ หากกระแสน้ำมีความรุนแรง หรือเกิดพายุขึ้น หลักที่ปักเป็นที่เกาะของหอยอาจเกิดการหักได้ ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนรูปแบบการเพาะเลี้ยงเพื่อให้เหมาะสมเพื่อรองรับกับสภาพแวดล้อมและเพื่อลดต้นทุน เช่นการเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำแบบแพเชือกเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา วงษ์ธน (2560) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง การเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำแบบลดต้นทุนที่ระนอง มีใจความว่า เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดระนองส่วนใหญ่จะเลี้ยงแบบแพเชือก ซึ่งเป็นการเลี้ยงที่สามารถให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากแบบอื่น ๆ ประมาณ 30-50 % เป็นการแก้ปัญหาและข้อจำกัดการเลี้ยงแบบเดิมที่ใช้วิธีปักไม้ โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่าย และมีอายุการใช้งานยาวนานหลายปี ช่วยยกระดับระบบการผลิตหอยแมลงภู่น้ำให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนับเป็นทางเลือกใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำโดยทั่วไป ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีเลี้ยงแบบดั้งเดิม โดยใช้หลักไม้ เช่น ไม้ไผ่ ปักลงในทะเลบริเวณชายฝั่งเพื่อเป็นวัสดุให้

หอยแมลงภู่ที่เกิดตามธรรมชาติมาเกาะอาศัยและเจริญเติบโตจนได้ขนาดที่จับขายได้ การเลี้ยงแบบปักไม้ จะมีอายุการใช้งานประมาณ 1-2 ปี ซึ่งต้องเสียค่าไม้และค่าแรงงานในการปักไม้เป็นประจำทุกปี และการใช้ไม้ก็มีข้อเสียหลายด้าน อาทิ ไม้มีความเปราะบางทำให้หักก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือเสี่ยงต่อการโดนพายุพัดหักล้มทำให้ผลผลิตเสียหาย และยังส่งผลต่อการทำลายทัศนียภาพที่สวยงามทางทะเล และเป็นการกีดขวางทางเดินเรืออีกด้วย เนื่องจากไม้ที่มีขนาดสั้นเมื่อน้ำขึ้นเต็มที่จะทำให้มองไม่เห็นและก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ นอกจากนี้ในปัจจุบันไม้หลักที่ใช้ในการเลี้ยงหอยแมลงภู่มีแนวโน้มเริ่มหายากและมีราคาแพงขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ นักวิจัยได้คิดค้นและพัฒนาวิธีการเลี้ยงหอยแมลงภู่แบบใหม่ในรูปแบบแพเชือกที่สามารถเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นมากกว่า 30-50% โดยใช้วัสดุที่หาง่าย มีอายุการใช้งานนานหลายปี และสามารถประยุกต์ใช้และปรับรูปแบบการเลี้ยงให้เหมาะสมในสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกันได้ ถือเป็นการยกระดับระบบการผลิตหอยแมลงภู่ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นทางเลือกใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงหอยแมลงภู่ ซึ่งการเลี้ยงแบบแพเชือกนี้ประสบความสำเร็จในระดับไร่นา โดยผลจากงานวิจัยนี้ส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่ หนึ่งในนั้นก็มีที่จังหวัดระนองแห่งนี้ด้วย ส่งผลให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงหอยแมลงภู่แบบแพเชือกกันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ยังมีในพื้นที่ชายฝั่งจังหวัดชลบุรี ระยอง สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร นับเป็นการเลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ช่วยลดข้อจำกัดและแก้ไขปัญหาการเลี้ยงแบบปักไม้ซึ่งมีอายุการใช้งานสั้น และมีข้อเสียต่าง ๆ มากมายได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม 30 - 50 % อุปกรณ์สามารถเคลื่อนย้ายได้ง่าย สะดวกในการติดตั้ง ช่วยเพิ่มโอกาสในการขยายพื้นที่เลี้ยง ใช้วัสดุที่หาง่าย มีอายุการใช้งานนานหลายปี นับเป็นการยกระดับระบบการผลิตหอยแมลงภู่ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้กับเจ้าของฟาร์มการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เพื่อลดต้นทุนเพิ่มโอกาสทางการตลาด ดังนี้

1) ควรหาแนวทางการลดต้นทุนอื่นๆ หากการเปลี่ยนวิธีการเพาะเลี้ยงหอยอาจจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในสังคม

2) ในการเปลี่ยนแปลงวิธีการเลี้ยงหอยจากการปักหลักเป็นแบบแพเชือก ผู้เลี้ยงต้องทำการศึกษาข้อมูลเป็นอย่างดีก่อนทำการเปลี่ยนแปลงวิธีการ เพราะอาจจะเกิดความไม่เคยชินทำให้เกิดความเสียหายขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ด้วยวิธีปักหลักในพื้นที่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร นอกจากผลการศึกษาที่ได้รับแล้ว ผู้วิจัยได้พบประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจที่คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปขยาย เพื่อเป็นประเด็นศึกษาต่อในโอกาสต่อไป จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1) ควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกและเก็บรายละเอียดข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ละเอียดขึ้น เพื่อสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อลดต้นทุนได้อย่างละเอียด

2) ควรมีการศึกษาการลงทุนที่สามารถสร้างผลกำไรได้มากขึ้นโดยกิจกรรมที่ลงทุนสามารถสอดคล้องกับการเลี้ยงหอยแมลงภูที่เป็นอาชีพหลักในชีวิตประจำวันได้

เอกสารอ้างอิง

- ชัยพร สีขาว. 2549. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน และปริมาณแพเลี้ยงหอยแมลงภูแบบแพแขวน ในบริเวณอ่าวศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ภาควิชาการจัดการประมง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนกร วงอารีย์. 2562. ปัจจัยทางกายภาพที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของหอยแมลงภู *Perna viridis* บนเสาปักไม้เลี้ยงหอยในบริเวณปากอ่าวไทย. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- ไตรเทพ วิชัยโกวิทเทน. 2563. ผลกระทบจากการเลี้ยงหอยแมลงภู (*Perna viridis*) แบบแพเชือกต่อปริมาณตะกอนและสภาพแวดล้อมของดินตะกอนพื้นที่ท้องทะเลบริเวณอ่าวศรีราชา จังหวัดชลบุรี. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.
- วราวุฒิ วันริโก. 2555. ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงหอยแมลงภูต่อการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงหอยแมลงภูในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศันสนีย์ หวังวรลักษณ์. 2558. รูปแบบการเลี้ยง การใช้วัสดุไม้ และต้นทุนผลตอบแทนในการเลี้ยงหอยแมลงภู กรณีศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาควิชาการจัดการประมง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งประจวบคีรีขันธ์. 2562. หอยแมลงภู และการเลี้ยงหอยแมลงภู. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2564 จากแหล่งที่มา <https://pasusat.com>.
- สุนิสา วงษ์ชน. 2560. การเลี้ยงหอยแมลงภูแบบลดต้นทุนที่ระนอง มีใจความว่า เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดระนองส่วนใหญ่จะเลี้ยงแบบแพเชือก. บทความวิชาการจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันจันทร์ที่ 10 เมษายน 2560.
- นเรศ นิภากรพันธ์. 2556. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตหอยนางรม : กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัยปีที่ 19, 2560, หน้า 18-30
- Lamprakis Avdelas. 2020. The decline of mussel aquaculture in the European Union: causes, economic impacts and opportunities. Reviews in Aquaculture Volume 13, Issue 1.
- Zaiga Ozolina. 2018 .Mussel Farming Costs in the Baltic Sea. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564 จากแหล่งที่มา <http://www.balticbluegrowth.eu/>.

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี